

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยาย

โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3

Administrative Factors Influencing the Implementation of Internal Quality Assurance Systems in Opportunity Expansion Schools under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3

มุฮัมหมัดฟาเดล ยาลาแว^{1*} จิราวรรณ ราชแก้ว¹ ซูวัยบ๊ะห์ มะอูเซ็ง¹ ณรงค์ศักดิ์ ครอบครอง¹

Muhammadfadel Yalawae^{1*} Jirawan Rachkaew¹ Suwaibah Ma-useng¹ Narongsak Rordkorb¹

(Received: March 12, 2025; Revised: May 11, 2025; Accepted: May 30, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน 2) ศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหาร ครู และบุคลากร จากโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 จำนวน 89 คน คำนวณผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป G-power 3.1.9.7 (Effect size = 0.15 effect size for $\alpha = 0.05$ power Analysis = 0.95) เครื่องมือที่ใช้ประกอบไปด้วย 1) แบบสอบถามปัจจัยการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส 2) แบบสอบถามการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส เป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับ ของลิเคิร์ต ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามแผนและปัจจัยการวางแผนพัฒนาระบบการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครู บุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และด้านการบริหารหลักสูตร ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสร้างสมการพยากรณ์การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y_t = 0.914 - 0.429(X_4) + 0.222(X_2) + 0.178(X_3)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_y = 0.500(Z_4) + 0.262(Z_2) + 0.213(Z_3)$

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Prince of Songkla University

*Corresponding author. E-mail: fadel258955@gmail.com

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขยายโอกาส

Abstract

This research aimed to: (1) examine the level of internal quality assurance system implementation, and (2) investigate the school administrative factors that influence the implementation of internal quality assurance systems in opportunity expansion schools. The sample consisted of 89 participants, including administrators, teachers, and staff from opportunity expansion schools under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3. The sample size was determined using the G*Power 3.1.9.7 program (Effect Size = 0.15, α = 0.05, Power = 0.95). The research instruments included: (1) a questionnaire on school administrative factors in opportunity expansion schools, and (2) a questionnaire on the implementation of internal quality assurance systems, both using a five-point Likert scale. Data were analyzed using mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and multiple regression analysis to address the research objectives.

The findings revealed the following: 1) The overall level of internal quality assurance system implementation in opportunity expansion schools was high. The highest-rated components were implementation according to plans and planning for educational system development. 2) Administrative factors related to teacher and personnel development, the school environment and atmosphere, and curriculum management had a statistically significant influence on the implementation of internal quality assurance systems at the 0.01 level. The predictive equation for internal quality assurance system implementation were as follows: Raw score prediction equation: $Y_t = 0.914 - 0.429(X_4) + 0.222(X_2) + 0.178(X_3)$ Standard score prediction equation: $Z_y = 0.500(Z_4) + 0.262(Z_2) + 0.213(Z_3)$

Keywords: School Administration Factors, Internal Quality Assurance System, Opportunity Expansion Schools

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสนับสนุนคุณภาพการศึกษา มีผลหลายส่วนต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งราชกิจจานุเบกษา (2561) ได้กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในทุกแห่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งเป็นที่จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดด้านโอกาส การเข้าถึงการศึกษาภาคบังคับ จึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ที่กำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2564) โรงเรียนขยายโอกาส มีบทบาทสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือมีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ดังนั้นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานกำหนด และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) การบริหารที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสประกอบด้วยหลายมิติ เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียน การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถช่วยให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการได้ (สุภาวดี ศรีสวัสดิ์, 2565)

กระบวนการดังกล่าวยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยมีหน่วยงานต้นสังกัดคอยส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล สถานศึกษาที่ไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดสามารถขอผ่อนผันจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจัดแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของตนเองได้ นอกจากนี้ แนวทางการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส ยังต้องอาศัยการประเมินอย่างต่อเนื่องและการพัฒนาปรับปรุงตามหลักการ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามผลการประเมินที่ได้รับ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย (ณัฐริกา สรุตนะ และคณะ 2567)

จากความสำคัญและปัญหาในการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสโดยมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบดังกล่าว คาดหวังว่าผลการศึกษาที่ได้จะช่วยให้การจัดการประกันคุณภาพภายใน ในโรงเรียนขยายโอกาสมีความถูกต้องและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น อันจะเป็นทางเลือกและแนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาการจัดการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างประสบการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้วิธีการ เทคนิคในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส

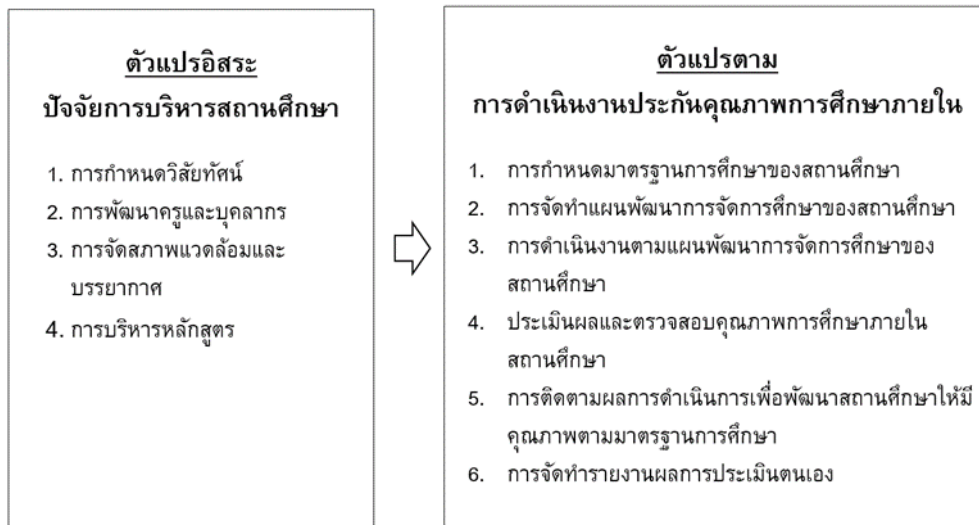
การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของอนุพงศ์ ไชยบุตร (2564) ที่ได้สังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปความหมายของปัจจัยการบริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะคุณสมบัติ และกลยุทธ์ในการบริหารของผู้บริหาร ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1. การกำหนดวิสัยทัศน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกำหนดทิศทางของสถานศึกษา โดยต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ 2. การพัฒนาครูและบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความรับผิดชอบ ซึ่งจะยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง 3. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีทั้งทางกายภาพและสังคม จะช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมความร่วมมือ การให้เกียรติ และการยอมรับซึ่งกันและกัน กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 4. การบริหารหลักสูตรต้องคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่น และชุมชน โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลที่เหมาะสม รวมทั้งบูรณาการสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน ตามราชกิจจานุเบกษา (2561) ซึ่งประกอบด้วย 1) กำหนดให้สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) จัดทำและดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) จัดประเมินผลและตรวจสอบ ติดตามผล และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองเสนอต่อต้นสังกัด

ในการนี้ โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ถือเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยราชกิจจานุเบกษา (2553) ได้กล่าวให้โรงเรียนข้างต้น ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey study) มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 369 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ของโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 89 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป G-power 3.1.9.7 (Effect Size = 0.15 effect size for $\alpha = 0.05$ power Analysis = 0.95) และเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามกลับได้จำนวน 164 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามปัจจัยการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส
2. แบบสอบถามการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส

ทั้งนี้แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรวัด 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามปัจจัยการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ดังนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา
- 1.2 พัฒนาแบบสอบถามปัจจัยการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส
- 1.3 นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นส่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ (IOC) โดยมีผลคุณภาพรายข้อทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) อยู่ที่ .972 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมาก ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการใช้เทคนิคร้อยละ 50 มีค่าระหว่าง 0.70-0.85 มีค่าอำนาจจำแนกดี จำนวน 20 ข้อ

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 89 คน

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส มีดังนี้

- 2.1 ศึกษาแนวคิด เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน
- 2.2 พัฒนาแบบสอบถามการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส
- 2.3 นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นส่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ (IOC) โดยมีผลคุณภาพรายข้อทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) อยู่ที่ .982 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมาก มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการใช้เทคนิคร้อยละ 50 มีค่าระหว่าง 0.60-0.87 มีค่าอำนาจจำแนกดี จำนวน 30 ข้อ
- 2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการยื่นขอเอกสารขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการต้นสังกัดของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประสานขอเก็บข้อมูลกับผู้บริหารและครูในสังกัด

2. จัดส่งเอกสารดังกล่าวไปยังต้นสังกัด และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google forms โดยกำหนดเวลาตอบกลับอย่างชัดเจน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลคือกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
3. ติดตามการตอบกลับของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
4. ในกรณีครบกำหนดวันส่งแบบสอบถามกลับตามที่ระบุไว้ผู้วิจัยจะติดตามสอบถามทางโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่จัดส่งตามกำหนด โดยสอบถามทางโทรศัพท์ และวิธีอื่น ๆ
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมาได้
6. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลระดับของการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับ เพื่อหาร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้ 4.51-5.00, 3.51-4.5, 2.51-3.50, 1.51-2.50 และ 1.00-1.50 หมายถึง มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ
2. วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน โดยการหาค่าถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.54) โดยพบว่าปัจจัยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามแผนและปัจจัยการวางแผนพัฒนาระบบการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.58) และปัจจัยการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.64) รายละเอียดดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส

ตัวแปร	ระดับคุณภาพ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.50	0.54	มาก
2. การวางแผนพัฒนาระบบการศึกษา	4.51	0.57	มากที่สุด
3. การจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.51	0.58	มากที่สุด
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.44	0.59	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับคุณภาพ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
5. การติดตามผลการจัดการ	4.44	0.63	มาก
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.38	0.64	มาก
รวม	4.47	0.54	มาก

2. ผลวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส

ตัวแปร	ค่าขนาดอิทธิพล			t	p-value
	b	S.E.	β		
การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_1)	.018	.051	.022	.348	.728
การพัฒนาครูและบุคลากร (X_2)	.222	.062	.262	3.594	.000**
การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (X_3)	.179	.063	.213	2.839	.005**
การบริหารหลักสูตร (X_4)	.429	.059	.500	7.227	.000**
ค่าคงที่	.914	.134		6.812	.000**
R = .907		R ² = .823	F = 184.201	Sig. = .000	

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาครูและบุคลากร (X_2) ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (X_3) และปัจจัยด้านการบริหารหลักสูตร (X_4) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถเรียงลำดับอิทธิพลของตัวแปรพยากรณ์ที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์จากมากไปน้อยได้คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ($\beta = .500$) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ($\beta = .262$) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ($\beta = .213$) สามารถสร้างสมการพยากรณ์การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์คะแนนดิบ

$$Y_t = 0.914 + 0.429(X_4) + 0.222(X_2) + 0.179(X_3)$$

สมการพยากรณ์คะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.500(Z_1) + 0.262(Z_2) + 0.213(Z_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส ปัจจัยที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามแผนและปัจจัยการวางแผนพัฒนาระบบการศึกษา และปัจจัยที่ค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีประเด็นน่าสนใจสามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 การวางแผนพัฒนาระบบการศึกษา โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวคือ โรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดทำแผนประจำปีสามารถทราบถึงกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจรัตน์ กลั่นเขตรกิจ และคณะ (2566) ที่ทำการวิจัยพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.2 การจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ พบว่า ปัจจัยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการกำกับติดตามผลการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน เนื่องจากการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ทำให้การจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก เสริมสมบูรณ์ และคณะ (2568) ซึ่งได้ศึกษาพบว่าการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.3 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการบริหารภายในสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการระบุสภาพทั่วไปและเป้าหมายการพัฒนาไว้อย่างชัดเจนในรายงานผลการประเมินตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดทำรายงานประจำปีถือเป็นกระบวนการสำคัญในการประเมินคุณภาพการบริหาร ซึ่งช่วยสะท้อนมาตรฐานและประสิทธิภาพของสถานศึกษา ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุพงศ์ ไชยบุตร (2564) ที่ศึกษาพบว่าการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือปัจจัยการบริหารหลักสูตร และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ประเด็นที่น่าสนใจและสามารถอภิปราย ดังนี้

2.1 การบริหารหลักสูตรโดยรวมมีผลในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การที่สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่น และชุมชน ทั้งนี้

เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุพงศ์ ไชยบุตร (2564) ที่พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนดำเนินการที่ชัดเจน ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศโดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมบรรยากาศ ความไว้วางใจและการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งขององค์กรที่ดีได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาภรณ์ เปล่งวาจา และคณะ (2567) พบว่า บรรยากาศองค์กรส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Okeke et al. (2020) ที่ได้ศึกษาบรรยากาศของโรงเรียนเป็นตัวทำนายผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในรัฐแอนนามบรา ประเทศไนจีเรีย

สรุปผลการวิจัย

การจัดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการสำคัญที่สะท้อนถึงการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานและคุณภาพในทุกมิติโดยเฉพาะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในพื้นที่ชนบทและห่างไกล ดังนั้น ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวางแผนพัฒนาระบบการศึกษาและการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการกำกับติดตามอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ในขณะที่ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อย่างไรก็ตาม ยังอยู่ในระดับมาก แสดงถึงคุณภาพของการบริหารภายในสถานศึกษาและสะท้อนถึงการดำเนินการตามแนวทางประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ และการบริหารหลักสูตร โดยเฉพาะปัจจัยการบริหารหลักสูตร มีผลในระดับมากที่สุด โดยโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและชุมชน ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศแม้จะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

แต่ยังอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าบรรยากาศองค์กรที่มีความไว้วางใจและการยอมรับนับถือกัน เป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญต่อการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. โรงเรียนขยายโอกาสควรส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องและชัดเจน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้แผนพัฒนาสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน รวมถึงมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการจัดระบบประกันคุณภาพภายในที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนขยายโอกาสแต่ละพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบและประมวลเป็นแนวทางที่สามารถปรับใช้ได้จริงในบริบทที่หลากหลาย

2. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมและสามารถอธิบายภาพรวมของระบบประกันคุณภาพภายในในระดับประเทศได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แนวทางการจัดระบบประกันคุณภาพภายในประกันคุณภาพภายใน*. สำนักมาตรฐานการศึกษา.

ขวัญชนก เสริมสมบูรณ์, สรรเสริญ หุ่นแสน และกัญญกร เอี่ยมพญา. (2568). *แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 21(1), 115-131. https://www.chonburi.spu.ac.th/journal/booksearch/upload/2221_1736310230.pdf

- ณัฐริกา สรุตนะ, พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ และพิมพ์พร จารุจิตร. (2567). ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก พหุกรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี. *วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 4(3), 621-633. <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/stw/article/view/1674/1387>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- เบญจรัตน์ กลั่นเขตรกิจ, เยาวเรศ รักดีจิตร และทินกร ชอัมพงษ์. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ*, 3(2), 64-114. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JEITS/article/view/3468/3588>
- ปัทมาภรณ์ เปล่งวาจา, อรพรรณ ตูจันดา และดวงใจ ชนะสิทธิ์. (2567). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 25(2), 1087-1099. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsr/article/view/272644/186761>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). *กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพศึกษา พ.ศ. 2553*. เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก. หน้า 22-35.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *กฎกระทรวง การประกันคุณภาพศึกษา พ.ศ. 2561*. เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก. หน้า 1-5.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2564). *รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ*.
- สุภาวดี ศรีสวัสดิ์. (2565). การบริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. *วารสารการศึกษาไทย*, 18(2), 45-62.
- อนุพงศ์ ไชยบุตร. (2564). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]*. https://gsmsis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2021120162421229143_fulltext.pdf
- Okeke, J. N. J., Igbokwe, I. C., Ogbo, R. N., & Ekweogu, L. B., (2020). School Climate As Predict or Of Teachers Job Performance In Secondary Schools In Anambra State, Nigeria. *International Journal of Education and Research*, 8(3), 17-26. <http://www.ijern.com/journal/2020/March-2020/03.pdf>